

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	Y Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	Tachwedd 2025
Pwnc:	Derbyn Cynnig o Gyllid Grant gan Uchelgais Gogledd Cymru
Deiliad(iaid) portffolio:	Y Cynghorydd Gary Pritchard, Arweinydd a Deiliad Portffolio Datblygu Economaidd
Pennaeth gwasanaeth / cyfarwyddwr:	Christian Branch – Pennaeth y Gwasanaeth Rheoleiddio Gwasanaethau a Datblygu Economaidd
Awdur yr adroddiad:	Tudur H. Jones – Prif Swyddog Datblygu Economaidd
Aelodau lleol:	Yn berthnasol i bawb

A – Argymhellion a rhesymau

Bod y Pwyllgor Gwaith yn dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd a Deiliad Portffolio Datblygu Economaidd, Cyfarwyddwyr Busnes y Cyngor/Swyddog Monitro ac Adnoddau/Adran 151 i dderbyn y cynnig grant o £10.474m gan Uchelgais Gogledd Cymru.   Y Cynnig Grant gan Uchelgais Gogledd Cymru (UGC)   Bydd y cynnig hwn o gyllid grant mewn perthynas ag: - Adeiladu x10 uned fusnes newydd yn Amlwch   - Ailddatblygu'r Adeilad y Derfynfa Forol yn Amlwch   - Adeiladu llwybr mynediad newydd o Dregarnedd i hen safle Peboc   - Adeiladu x1 uned fusnes newydd yn Nhregarnedd, Llangefni   1. Adeiladu unedau busnes newydd yn Amlwch   Mae'n cynnwys adeiladu x10 (deg) uned fusnes newydd ar brysgdir yn Amlwch am gost o £4.96m. Bydd yr unedau hyn yn darparu 1,894 troedfedd sgwâr (1,291m²) o arwynebedd llawr ar gyfer busnesau newydd ac yn gallu darparu ar gyfer tua 35 o swyddi.   2. Ailddatblygu Adeilad y Derfynfa Forol yn Amlwch   Mae'n cynnwys ailddatblygu'r Derfynfa Forol ym Mhorth Amlwch yn llawn am gost o £4.86m. Bydd y cynllun hwn yn darparu 10,665 troedfedd sgwâr (990m²) o ofod llawr y gellir ei ddefnyddio ac yn gallu darparu ar gyfer tua 25 o swyddi.   3. Adeiladu llwybr mynediad newydd Peboc (Llangefni)   Er mwyn gallu cyrraedd hen safle Peboc, mae angen llwybr newydd o barc busnes Tregarnedd sy'n mesur tua 40m o hyd. Y llwybr hwn yw'r opsiwn a ffefrir ar ôl ymgynghori â Swyddogion Priffyrdd gan y gellir ei adeiladu yn unol â'r fanyleb a darparu ar gyfer yr amrywiaeth angenrheidiol o gerbydau.   4. Adeiladu uned fusnes newydd ar ystâd Tregarnedd (Llangefni)   Mae'n cynnwys adeiladu x1 (un) uned fusnes newydd ym mharc busnes Tregarnedd am gost o £3.48m. Bydd yr uned hon yn darparu 9,420 troedfedd sgwâr (875m²) o arwynebedd llawr ar gyfer busnesau newydd ac yn gallu darparu ar gyfer tua 24 o swyddi.

Cefndir/ Cyd-destun

Ym mis Mehefin 2025, cafodd y Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd (Ymchwil ac Addysg), yn dilyn proses Datgan Diddordeb lwyddiannus, eu cynnwys ar y Rhestr Prosiectau Wrth Gefn a'u gwahodd gan UGC i gyflwyno ceisiadau ffurfiol am gyllid. Gwnaed llawer iawn o waith i ddatblygu Achosion Cyfiawnhau Busnes manwl (a'r holl atodiadau ategol) ar gyfer Rhaglen Safleoedd ac Adeiladau Gogledd Ynys Môn a Phorth Peboc, a chyflwynwyd y fersiwn derfynol o'r dogfennau hyn i UGC ar 5 Medi 2025.

Ar 3 Hydref 2025, hysbyswyd y Cyngor yn ffurfiol gan UGC fod ei gais wedi bod yn llwyddiannus am y swm llawn o £10.474m.

O ystyried yr amserlenni heriol, y manylion a'r wybodaeth oedd ei hangen ar UGC, a bod hon yn broses hynod gystadleuol, mae sicrhau'r cyllid hwn (a'r holl arian cyfatebol angenrheidiol) yn ganlyniad ardderchog i'r Cyngor.

Bodloni ein Heriau Strategol yng Nghynllun y Cyngor

Mae'r buddsoddiadau hyn yn dangos ymrwymiad parhaus y Cyngor i fynd i'r afael â'r heriau economaidd-gymdeithasol yng Ngogledd Ynys Môn fel yr amlinellir yng Nghynllun y Cyngor 2023-2028 a Chynllun Adfywio Economaidd Gogledd Ynys Môn. Er na fydd yn mynd i'r afael â'r heriau'n llawn ac yn goresgyn yr heriau, bydd serch hynny yn gatalydd ar gyfer swyddi, cyfleoedd a buddsoddiad pellach.

Bydd y cyllid hefyd yn fodd i'r Cyngor fynd i'r afael o'r diwedd â'r materion a'r risgiau – yn enwedig pryderon iechyd a diogelwch – sy'n gysylltiedig â hen safle Peboc yn Llangefní. Mae'r safle tir llwyd strategol allweddol hwn yn ddolur i'r llygaid yn y parc busnes a gallai ddarparu ar gyfer 139 o swyddi, sy'n hanfodol o ystyried bod y 2-Sisters wedi cau'n ddiweddar a 730 o swyddi wedi'u colli. Mae'r safle hefyd yn elwa o gael ei gydnabod fel safle treth Porthladd Rhydd ac felly gall sicrhau manteision deniadol i unrhyw fuddsoddwyr mewnol posibl yn y dyfodol.

Strwythurau Llywodraethu

Mae hwn yn gynnig sylweddol o grant gan UGC ac mae Ymchwil ac Addysg yn ymwybodol bod elfen o risg sydd angen ei hystyried yn ofalus, ei lliniaru a rheoli rhaglenni.

Bydd strwythurau ac egwyddorion rheoli rhaglenni a phrosiectau a sefydlwyd yn cael eu mabwysiadu i weithredu a chyflawni'r cynlluniau hyn os bydd y Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo. Bydd Rheolwyr Prosiect profiadol yn cael eu penodi i arwain, a fydd yn eu tro yn adrodd yn uniongyrchol i Fwrdd y Rhaglen - sy'n cynnwys yr Uwch Swyddog priodol - sy'n efelychu strwythurau llywodraethu presennol rhaglenni eraill megis Cyllid Ffyniant Bro; y Gronfa Ffyniant Cyffredin a Phorthladd Rhydd Ynys Môn. Bydd y dull hwn yn sicrhau bod strwythurau adrodd clir, atebol a thryloyw a'u bod wedi'u gweithredu o'r blaen ar Raglen Safleoedd ac Adeiladau 2013-2024.

Mae asesiad risg sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau a amlinellir uchod wedi'i gynnal, yn unol ag arfer gorau'r Cyngor ac mae cofrestr risg lawn wedi'i chyflwyno fel rhan o'r cais am gyllid. Bydd risg yn cael ei reoli yn unol â phrosesau a gweithdrefnau rheoli risg y cyngor a bydd yn rhan hanfodol o'n cefnogaeth barhaus gan y tîm dylunio, penseiri, cwmni adeiladu (pan gaiff ei benodi) a chan ymgynghorwyr.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Opsiwn 1: Gwneud dim – Trwy wneud dim a phheidio â derbyn y cynnig o gyllid grant, byddai'n rhaid i'r Cyngor naill ai ariannu'r gwaith ei hun; cael gafael ar ffynhonnellau grant arall neu beidio â bwrw ymlaen â'r cynllun. Mae gwrthod y cynnig grant o £10.474m hefyd wedi cael ei wrthod fel opsiwn.

Opsiwn 2: Gwneud rhywbeth gwahanol – Nid oes unrhyw lwybrau cyllido eraill ar gael i helpu i fwrw ymlaen â'r gwaith hwn, yn enwedig o'r gwerth sylweddol hwn.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

O ystyried y raddfa a bod y grant o werth sylweddol, y Pwyllgor Gwaith fydd yn penderfynu ynghylch derbyn y cynnig grant.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yw'n berthnasol)

1. Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel ynys?

Bydd gweithredu'r prosiectau hyn yn llwyddiannus yn sicrhau y bydd Amlwch a Llangefni yn cael eu trawsnewid, gan greu cyfleoedd gwaith sylweddol i'r ddwy gymuned o ystyried y swyddi a gollwyd.

2. A yw hwn yn benderfyniad y disgwylir iddo atal costau/dibyniaeth ar y Cyngor yn y dyfodol? Os felly, sut?

Bydd y prosiectau hyn yn cael eu hariannu'n allanol. Pan fydd y prosiectau wedi'u cwblhau, bydd costau cynnal a chadw yn y dyfodol yn gysylltiedig â'r adeiladau ond ar yr amod y bydd yr adeiladau hyn yn cael eu defnyddio, bydd yr incwm a gynhyrchir yn talu am unrhyw gostau rhedeg.

3. Ydyn ni wedi cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, gyda phwy?

Mae'r Cyngor wedi cydweithio â nifer o bartneriaid a rhanddeiliaid i sicrhau'r cyllid hwn. Mae hyn yn cynnwys yr NRS (Gwasanaethau Adfer Niwclear); Llywodraeth Cymru a hefyd Uchelgais Gogledd Cymru.

4. A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai yr effeithir arnynt yn uniongyrchol gan y penderfyniad? Esboniwrch sut.

Er nad yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan yn uniongyrchol, ymgynghorwyd â nhw drwy brosesau statudol y cais cynllunio ac maent wedi cael cyfle i roi sylwadau.

5. Nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei chael ar y grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Mae gan y buddsoddiadau hyn y potensial i greu effeithiau cadarnhaol sylweddol ar grwpiau gwarchodedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb o ganlyniad i gynnig cyfleoedd buddsoddi a chyfleoedd i gael gwaith.

6. Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch effaith bosibl y byddai'r penderfyniad yn ei chael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

Mae'r prosiectau hyn yn anelu'n benodol at helpu'r rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol felly byddai unrhyw benderfyniad i beidio â chefnogi'r rhaglen yn cael effaith negyddol.

7. Nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei chael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin yr iaith yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Bydd pob agwedd mewn perthynas â'r prosiectau yn cael ei chyflwyno'n ddwyieithog. Gobeithio hefyd y bydd y cyfleoedd gwaith a grëir (gyda hyfforddiant, datblygu ac ail-sgilio cysylltiedig mewn busnesau sy'n defnyddio'r adeilad a adeiladwyd), yn annog mwy o bobl leol sy'n siarad Cymraeg i aros ar yr Ynys a pheidio â gorfod gadael i chwilio am waith.

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori a beth oedd eu sylwadau?

1. Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (gorfodol)	Cefnogi'r adroddiad gyda chais i gynnwys mapiau i ddangos yn glir ble bydd y buddsoddiadau'n digwydd yn Amlwch a Llangefni.
2. Cyllid / Swyddog 151	Fel uchod.
3. Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Fel uchod.
4. Adnoddau dynol	
5. Eiddo	
6. TG	
7. Caffael	
8. Sgriwtini	
9. Aelodau lleol	

F – Atodiadau

Atodiad A – map o Amlwch
Atodiad B – map o Langefn

Ff – Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad i gael rhagor o wybodaeth)

- Marine Terminal
- Amlwch Business Units
- Octel - Freeport Tax Site

November 2025

Contains OS data © [2025]
Crown copyright and database rights

- Freeport Tax Site
- Peboc Acquisition Boundary
- Plot 2 - Tregarnedd Industrial Park
- Plot 3 - Tregarnedd Industrial Park

